תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר מועד

בית מאיר על חגיגה

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על חגיגה

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב: 4
דף יד: 5
דף כג: 5
דף כד: 5

דף ב:

תוס' ד"ה לא תוהו בראה. ולאו מילתא הוא דאמר בירושלמי. כבר הרגיש המהרש"א לנכון דבגיטין פ' השולח אדרבא דקו מדברי ירושלמי אלו להיפוך וכוונתם הכא פשוט מדלא הזכיר כ"א מה דאמר רשב"א צ"ל שהוא מצווה על פרי' ורבי'. שמע מינה דפשיט מהכא דאף עבד מצווה על פריה ורביה. אבל בהשולח דקו יותר וכתבו דמשמע קצת דאינו מצוה כ"א על שבת והיינו כיון דמיבעי' לי' בעבד. ש"מ דס"ל בפשוט דאינו מצווה על פרי' ורבי'. וגם אי נימא דמיבעי' לי' אי מצווה או לא. היכי פשיט דילמא הקפידה דהכא היינו מפני צד החירות דמצווה אלא ש"מ דבאמת פשיטא לי' דאינו מצווה ולהכי מיבעי' לי' אלא דפשיט לי' מלישנא דאמר רשב"א כל שהוא וכו' ור"ל אפילו מי שאינו מצווה כ"א משום שבת לחוד נמי אסור וק"ל. ולענ"ד דברים דהכא יותר פשוטים כדכתבו הכא משמע דאתרווייהו קאי ר"ל בין על צד חירות ובין על צד עבדות. ואולם תו כתבו התוס' הכא. ועוד פרו ורבו וכו' והניח המהרש"א בצ"ע ממה דקי"ל בני נח אינם מצווים על פ"ו והשבות יעקב חלק ב' סי' קל"ד כתב שהאיר ד' עיניו לפרש דבריהם לנכון במה שפי' דברי אליבא דר' () דס"ל סירוס אסור, לב"נ ודימה דין דהכא לסירוס ע"ש. כי לענ"ד במחילת כבודו דברי שטות העלה בדעת התוס'. ויותר נח לי להעמיד דבריהם בתימא ממה שנפרש כוונתם על דרך זה שיהא ענין זה שאינו עושה מאומה חשיב סירוס. וגם התוס' רצו להוכיח דעבד גמור מצווה על פ"ו ודיברו על ענין פי' זה של חצי' דלהכי נקיט הגמ' על תרווייהו והלא לא נברא העולם אלא לפ"ו הכלל כד ניים ושכיב אמר להא מילתא. ומה שלענ"ד הפשוט היינו משום דמ"ד דעבד אינו מצווה על פ"ו. אך היינו טעמו משום דאמרינן הי' לו בנים בעבדות' וכו' ור"ל כיון דאין לו חייס להכי אינו מצווה אבל לא רצו לומר כיון דאינו מצווה כ"א במצות שאשה חייבת בהן ואשה הלא פשוט שם דאינה מצווה על פ"ו כמבואר ביבמות. והיינו משום דאשה לא נפקא דאינו מצווה כ"א מדכתיב וכבשוה ואשה אין דרכה לכבוש משא"כ עבד דדרכו לכבוש וא"כ מ"ד עבד אינו מצווה. אך טעמו משום דאין לו חייס וע"ז סתרו הענין מדפרו ורבו קודם מתן תורה בזמן שהי' נאמר לב"נ אף על כנען שהי' עבד אז נמי נאמר אף שגם משעה שנתקלקל עבד עבדים תהי' כבר לא הי' לו חייס אלא ש"מ דזה אין סברא כלל. וזה פשוט לענ"ד וק"ל. ואפשר עוד משום דקאי הכא על מי שחצי' ב"ח. ועיין דף ד' ולהכי נקיט טעמא בסוף לפטור עבד מן פ"ו מצד שאין לו חייס שיהא חייס אפילו בחצי' ב"ח ודוק]:

דף יד:

תוס' ד"ה בתולה ושמא כאן דאף היא בכלל האיסור כו' מה מאוד תמוהים לי דברים אלו דאטו באיסור זונה או חללה לכהן לאו היא והוא שוים באיסור ובמלקות כמבואר ברמב"ם פי"ז מהל' א"ב הלכה ה' והוא מגמ' מבוארת דאין חולק על זה וצ"ע:

דף כג.

תוס' ד"ה שפופרת עיין בדבריהם שא"י ליישבם דלתרוצם מה עסק הפלוגתא של שפופרת זו שלא נצרכה כלל למעשיה תוך ז' הימים לענין סיכרא של צדוקי' אם לטמאותן שוב שנית או שרי בטבילה זו כיון שאינו בא כלל למעשה פרה. ואלו גם כל מעשה פרה אפילו להזות הי' צריך טומאה וטבילה להוציא מלבן של צדוקים. אבל א"כ קשה גם הי' ראוי להיות כל מעשי' בכלי גללים למעלה וצ"ע. אבל נראה דדוקא תוך ז' הימים שקודם שחיטת הפרה מפני הזלזול הכהן העוסק בה לטמאו הוצרכו מעלה זו שיהי' כל מעשי' בכללי גללים. משא"כ מיד אחר שריפתה אף שמ"מ כל מעשי' עבדו בטבולי יום להוציא מלבן של צדוקים מ"מ כל הכלים כשרים בה [ואדרבה להכי הוצרך להיות כל הכלים כשרים בה. דאי בכלים דלא מקבלי טומאה במה יהי' היכרא לצדוקים דטבולי יום כשרים בה] אבל ודאי אחר שכילה מעשי' דשעת שריפה פשיטא דבשעת הזאה שכל יחיד קידש והיזה אז לא הי' צריך היכרא לצדוקים וכן יותר משמע לי התוס' נדה מ"ט ד"ה בשר. ועיין נמי ריש מס' יומא תוס' ד"ה שכל ובמס' סוכה דף ל"ז. ועיין בהרמב"ם סוף פ"א מהל' פ"א תראה ברור הכי שהרי לא כתב אלא החותך להניח בה אפר דהיינו לאחר השריפה מיד ואינו מזכיר מי חטאת כדהזכיר הברטנורא כי מה ענין מים לשעה זו. ובפ"ו דאיירי מקידש יחיד אינו מזכיר מזה דבר:

דף כד.

תוס' ד"ה בחיבורין ויש ליישבו דה"ק הא נטמאה וכו' לפ"ר ט"ס וצ"ל תרומה נטמאה ידו אחת חברתה. טהורה ובקידש בתחילתו הוצרכו חכמים להטביל שתיהן שמא נטמאו שתיהן. ור"ל שזה חומר בקודש שאם נטמא אחת צריך לכתחילה טבילה לשתיהן. אבל בדיעבד אם נגעה השני' בקודש שלא בחבורן אינה פוסלת ובלבד שאין הלשון שבמתני' מתוקן מטבילין שתיהן שהיד מטמא חבירתה דמה ענין זה לנתינת טעם להצרכת טבילת שתיהן שהיא מחשש שמא נטמאו שתיהם. אבל גם א"כ היא זו מעלה בפני עצמה שאם נטמאו אחת יטביל שתיהן והוי מעלה יותר מאחד עשרה. וע"כ ה"ק בקודש

יטביל שתיהן בתחילה שמא נטמא שתיהן ע"י שנגעה בחברתה. ואף שבדיעבד אף כי נגעה בחברת' וחברתה נגעה בקודש שלא בחבורן לא נטמא הקדש. מ"מ לכתחילה צריך לטבול שתיהן וא"כ שפיר המשך המתני'. ואף מה דלא חשבה בעולה אפשר דל"ק. ומ"מ צ"ע: